

Ídag verður prístalið avgjört:

Ætlaða broytingin gefur 2000 kr. í missi bert í ár

Reallönin minkar, um prístalið skal setast aftur til 100. Men hvussu nógv minkar reallönin, sum er tann parturin av lönni, sum tú hevur eftir, tá alt annað samfelagsgjald er farið burturav?

Undir 1. viðgerð av uppskoti landsstýrisins um at nullstilla prístalið, varð upphæddin kr. 6000 nevnd.

I álitinum frá figgjarnevndini í málinum kemur talið kr. 2000 fram í einum svari frá Karli Andreassen, fulltrúi á Hagdeildini til ein spurning frá formanninum í figgjarnevndini, Ivani Johannesen:

»Um hildið verður fram í 1983 við verandi prístali ella um prístalið pr. 1. januar 1983 verður sett aftur til 100, hvørja ávirkan fær so hetta á inn-tøkurnar hjá vanligum fólki?

— Við einum prívøkstri upp á 10 pst. um árið skuldi munurin verið umleið kr. 2000 fyri árið. Hetta er svarið, figgjarnevndin og umboðini fyri fakfeløgini, sum vóru á fundinum, fingur.

Men løntakararnir hava havt ein miss undanfarin ár. Tá missurin aftur til 1975, tá prístalslógin varð munandi broytt, verður roknaður út, verður hann 12.000 kr. árliga, visir Ove Mikkelsen á í áliti sínum.

Andstøðan: nýtt grundarlag og óbroytt prístal

Figgjarnevndin hevur býtt seg í ein meiriluta — samgonguflokkarnir — og tryggjar minnilutar — andstøðulirnir í nevndini — men sum hevur eitt samlað minniluta uppskot.

Meirilutin mælir til at samtykkja uppskot landsstýrisins, men skjýtur upp at heita á landsstýrið um at seta nevnd at endurskoða prístalsgrundarlagið.

Atli Dam mælir til at kanna allan spurningin um prístalið eins og onnur møguleg búskaparlig tiltøk so sum avskrivningar, skatt av bankavirskotið, serskatt av háinntøkum og møgulega broyttan av skipanini, soleiðis at ein »prístals-

familja» altíð fær fult endurgjald, meðan hægri lönirnar fáa skerda prís-javning eftir broytingum í útflutningsprisunum.

Men saman við minnilutunum, Ova Mikkelsen og Adolf Hansen, setir hann soljóðandi uppskot til samtyktar: »Løgtingið samtykkir, at sett verður ein nevnd at útarbeida eitt nýtt prístalsgrundarlag, og at lógin um prístal skal standa óbroytt, til álitið frá nevndini fyriliggur».

Fakfeløgini hava mótmælt ætlaðu broytingunum hjá landsstýrinum og hava sett krav fram um, at sjálv dýrtíðarviðbótin verður hækkað úr 60 oyrum upp í kr. 1.50.

Eftir fundin saman við figgjarnevndina komu fakfeløgini til ta støðu, at verandi prístal ikki má verða broytt og at ein nevnd verður sett at endurskoða grundarlagið fyri prístalinum.

Allur vøxturin frá 70-unum hvørur

— Árin 1980, 81 og 82 heftur verið ein reallónar-avgjorging hjá løntakarunum upp á minst 10 pst. bert orsakað av infláti-óni. Í áliti sínum visir Atli Dam á, at árin 1980, 81 og 82 er reallónin minkað 10 pst. bara av infláti-óni. Harafturat kom tollhækkingar fyri 50 mill. kr., hækkingar í flutnings-, post-, telefon- og øðrum almennum gjöldum.

— So valla er ivi um, at reallónargongdin seinastu tvey árin er so stór, at hon saman við gongdini í 1980 hevur tikið meginpartin av vøxttrinum sjeitiárin aftur frá løntakarbólkunum, sigur Atli Dam.

I slíkari støðu er trið-ingsskerjing av endurgjaldinum fyri prívøkstri-urin ikki heppið búskaparlig tiltak, men heldur eitt skaðaskot.

Atli Dam visir á, at tað er munur ímillum at royna at tálma eini lønarhækk-ing í einum tíðarskeiði við sterkum reallónarvøkstri, og beinleiðis at fremja lønarniðurskurð í eini tíð, har reallónin minkar skjótt, er alstóru.

Eisini metir Atli Dam grundgevingina hjá landsstýrinum vera jánkaslaga og einkisigandi:

— Ti sokallaða grundgevingin »at harvið er prístalið b etur í samsvar við prís-gjaldina» er so einkisigandi, at skomm mátti verið fyri ábyrgdar-politikkarar at smoykja so harðligt tiltak niður yvir løntakaran við so óprógvaðari grundgeving.

— Her er eingin próv-føsla fyri, at tiltakið er neyðugt av samfelags-ligum orsökum. Einkisigandi er fyri, at kappingarferi okkara mennist og heldur eingin meting um orkuna hjá vanligum løntakara at bera hesa byrðu afturat teim mongu, sum borgarliga »alternativíð» hevur givið honum at bera, hevur skotið upp at leggja áhann og hevur í umbúna at koma við seinri.

Størsta umbýtið nakrantíð

— Borgarliga »alternativíð» hevur eftir bert tveimum árum megnað at fremja størsta umbýtið av samfelags-orkuni (við lógmans orðum: lagkøkuni), sum í Føroyum nakrantíð er upplivað, ti sjálvsagt er allar vinningurin frá sjeitiárunum fluttur til onnur í samfelagnum.

— Ongantið fyrr er slík háð sýnd virkandi fjeldini sum nú, tá hogg eftir hogg tekur aftur tað, hon við bit og slit vann sær av teirri risaútbýgging av okkara samfelag, hon var við til at fremja seksti- og sjeiti-árin, sigur Atli Dam.

Formaður Javnaðar-floksins metir eisini, at samgongan setir tann arbeiðsfríð og lønaraftur-haldni, ið ábyrgdarfullir fakfelagsleiðarar hava sýnt í torførum árum, í váða fyri at fremja eitt til-vildarligt tiltak, sum onkur er komin í tankar um.

Atli Dam visir eisini á, at tað er ikki vanligi løntakarin, sum ehvur tað stóra brúkið:

— Meðan pris-, takst-, skatta- og tollhækk-ingarnar dyggiliga avmarka forbrúksmugu-

leikar løntakaranna, tyk-ist forbrúkt avskrivaranna og háinntøkumanna at vaksa so nogv, at handils-javnhaldið ár um ár setir met, og meðan úttanlands-lántøkurnar av hesum rökka stjørnuhæddum, orkar skjótt løntakarin valla at taka sær lán til út-vegan av íbúð, sigur Atli Dam m.a. í minnilutatil-ráðing síni.

Fýra kr. um tíman

Ove Mikkelsen visir í sínum minnilutalimáli á, at í tølum er missurin frá 1975 til 1982 fýra kr. um tíman. Harafturat góvu tollhækkingarar tvær kr. Soleiðis fær løntakarin seks kr. minni um tíman. Hetta gevur árliga ein miss upp á kr. 12.000.

— Mælt verður ti frá at seta hetta lógaruppskotið í gildi. Her mugu vit ting-menn eisini hava í huga, at gongdin hesi seinastu árin er vorðin tann at støðugt minkandi arbeiði hevur verið at forvinna, sigur Ove Mikkelsen m.a.

Adolf Hansen hevur eisini sitt egna tilmáli. Hann visir á, at Føroyar livir av útflutninginum, meðan prístalið hevur teir eginleikar, at dýrari tær innflutta vørurnar eru, tess hægri verður prístalið. Hetta úttan mun til, um grundarlag er undir okkara keypiorku.

Hann metir, at tað besta prístalið er eitt javnvágar-prístal, ið virkar soleiðis:

at prístalið fer upp, tá eindarútflutningsprisirnir fara upp, og fer niður, tá eindarútflutningsprisirnir fara niður, og at prístalið fer upp, tá eindarinnflutningsprisirnir fara niður, og at prístalið samsvarandi fer niður, tá eindarinnflutningsprisirnir fara upp.

— Við einum soleiðis virkandi prístali taka vit øll lut í samfelagsgøð-anum, tá hann er til staðar, meðan vit hinvegin øll mugu spenna livreimina inn, um hall er á okkara samhandli við aðrar, sigur Adolf Hansen m.a. í tíráð-ing síni.

Eftir fundarskránni kemur uppskotið til aðru viðgerð á lögtingsfund-inum, sum byrjar kl. 10.30 í morgin.

jo-mo

Trygdin á Viðarnesi skal kannast

Trygdarviðurskiptini á Viðarnesi skulu kannast, aðrenn Tórshavnar býráð leingir leigusátt-málarnar við P.f. Esso og við P.f. Shell.

Við navnakkali samtyktu fyra býráðslimir á býráðsfundi tús-kvöldið eitt uppskot frá Heðini Mortensen um, at býráðið fær eina frágreiðing um trygdarviðurskiptini aðrenn sáttmálin verður undirskrivaður.

— Ikki tí, eg havi einki imóti uppskot-inum til sáttmála. Men har hevur verið eldur í har úti og býráðið hevur jú samtykt, at skipasmiðjan skal byggja eina monteringshøll í Alakeri. Eg vil bara hava trygdarviðurskiptini kannað, sigur Heðin Mortensen.

Strangari sáttmáli

Uppskotið til leigusátt-mála, sum býráðið

hevur gjørt, er strangari enn verandi sátt-máli.

Poul Michelsen, býráðsformaður, upp-lýsir, at kommunan nú hevur treytað sær rætt til, at tangarnir kunnu flytast aðrenn 1990, tá sáttmálin gongur út, um kommunan kann visa oljufeløgnum á annað øki.

Harafturat hevur kommunan ikki skyldu at rinda oljufeløgnum endurgjald fyri t.d. bygningar, sum oljufeløgini gera, eftir at sátt-málin er undirskriv-aður, og fram til 1990.

Orsökini til, at nýggjur sáttmáli skal gerast, er hon, at oljufeløgini leiga á fleiri matrikkul-nummum.

Sáttmálin fyri summi av hesum er gingin út. Annars upplýsir býráðsformaðurin, at oljuøkið á Viðarnesi er undir regulugum eftirliti av brandeftirlit-inum og arbeiðseftirlit-inum.

Roknskapir góðkendir

Tórshavnar býráð samtykti einmælt týsdagin roknskapirnar fyri 1981 og -82. Onkuntið er roknskapurin sendur í hvørt hús. Men tað verður hann helst ikki í ár. Í hvussu so er ikki í fullum líki. Men møguleikin at senda út eina minni útgávu við høvuðskonto'unum er nevndur.

Figgjarætlanin fyri

Tórshavnar býráð skal á fundi í kvöld hava figgjarætlanina fyri kommununa fyri á fundi í kvöld. Sambært kommunulógini skal figgjarætlanin viðgerast tvær ferðir og samtykkjast undan 1. april.

Sáttmálarnir skulu góðtakast

Tað var í fjør, at Tórshavnar býráð segði fleiri lønarsáttmálar upp á teknisku deild kommununnar. Samráðingarnar, sum hava verið drúgv-ar, eru loknar, og funnið er fram til semju úttan við arkitektarnar. Hinir bólkarnir eru: verkfrøð-ingar, maskinmeistarar, byggifrøðingar og tekniskar teknarar.

Sáttmálasamráðingarnar hava m.a. miðjað imóti at fáa hesi starvsfólkini undir føroyskar lønarsáttmálar. Harafturat hava samráðingarnar snúð seg um fastleggjan av ábyrgdariskoyti og loysn av spurninginum eftirlønartrygging.

Ebenezer

Bíblíuflokkur verður íkvöld kl. 20.30. Svenning av Lofti talar um evnið »Trúgv virksom í hugsan, orði og verki».